

מסורת הש"ס

(א) חולין ז' (ה' ו' ימות
טו: כמדות כח: (ב) ו' ימי
מדרש"ל מדרשו של
מ"ש בחור ד"ה השכס'
(ג) סוטה מט: (ד) כח':
יש של דם, (ה) ונקמן ט.
ט: (ו) כח' סוטה
טפס: לשיר כח' כח'
המשפחות, (ז) ונע"ע חס'
שבת יב: ד"ה ר' נתן וחס'
חולין ה: ד"ה לדיקס וחס'
פסחים קו: ד"ה חס'תלי
ותוס' ימות טו: ד"ה ס'ד
החס'תלי, (ח) ונגלה ס'ג
ה"ע, (ט) זיל כלילא דהכא
כהה"ל, רש"י, (י) זיל
דפרסית, (לעיל ד"ה
עטרות), רש"י,
(יא) ונע"ע חס' יומא כה.
ד"ה טעל וחס' סוכה ה.
ד"ה ואל ידכס'.

גליון הש"ס

גב' אי מרחוק הוח
אבינו יצחק וימא דמנא
ע"י מנהג דף טו ע"ב
כח' ד"ה ונחל: ש"ס
מחורא דא"י ע"י עירובין
דף קא ע"ה מדר' חס'תלי
ל"ה: תוס' ד"ה חס'תלי
בהמת וכו' דמנא הוא
לצדק: ע"י מדרש"ל
כמהותו יש טו"ר:

לעזי רש"י

י"ל [נא"ל], חצור
שחור (ציר שחור)
באמצעות חומר כימי
החורט את הכלי.

מוסף רש"י

בהמת של צדיקים.
ממורו של רבי פנחס
בן יצחק (יבמות כח:).
אין הקב"ה מביא
תקלה על ידם. שם
הנהגה דבר האסור לה
(חולין ה:). בפולמוס של
אספסיונים. חיל שסכא
אספסיונים על ירושלים
(סוטה טס:).

מוסף תוספות

א. ולא פריך עליהו וזה
בהמת של צדיקים, י"ל.
חוס' כח"ס שבת יב: ד"ה ר'
נתן. ב. בשבועות
וערבות וכו' ואל תכלה
הוא רומז, ולשון 'ביהמ"ד'
האומר בו לפי שרוב
תפלותיהם בבית המדרש
היה. חס'תלי, ועי' מהרש"ל.
ג. ויחא אל תהו לי דינא
בארצא. חוס' כח"ס.
ד. לא היה מוסר דין
עליהם, אלא. חוס' כח"ס.
ה. מתוך זה יהיו חס'תלי.
חוס' כח"ס. ו. אלא לא
נאסר אלא שיר של בית
המדרש. י"ל. ו. מר
עוקבא שלח כתב לרש
גלותא. י"ל. ו. אל תשחמ
בעמים אל גיל, כלומר
כשהיה שוכב וקם היו
מזדקנין לפניו. י"ל.
ו. ושלח לו שאין לעשות
כן. י"ל. ו. סעודתן. חוס'.
כח"ס. ז. א. שמניחין על
ראשו של אדם. חוס'.
ח"ס. ז. א. להשיב
בראשו של אדם. חוס'.
כח"ס. ז. א. והוא כמין
קרייתא דמנכמא בה
כלתא. חוס' כח"ס.
י. שבמקום גילה שם
תהא רעדה על חרבן הבית
היוני דכתיב 'אם לא אעלה
את ירושלים על ראש
שמחת'. רמב"ן. י. כדרכי גבי אחרן ומצנפת בד צינור', 'זנות המצנפת'. חוס' כח"ס. י. של כה"ג ושל כהן הדיוט, מ"מ.
חוס' כח"ס. י. בומן עמנפת. חוס' כח"ס.

המביא גט פרק ראשון גיטין

זהממן של לדיקס. זהכל שומטין (חולין דף ה:): **אבר מן החי.** שנאכל
מהם אבר מן השחוטות ומפני אימתו חתכו עצדיו אבר מן החי
והביאו תחתיו שלא יצין: **העומדים.** עלי. לחמך ולגדף: **וידי**
למוסרן. כח צדי להלשין עליהן: **לנגדי.** מריבני ומקניטני: **גינא.**

היה חולק עליהן: **קולר.** שלשלת של
חרול שנותנין שם המוכתבים למלכות
להריגה: **ומר.** לשורר צבית
המשפחות: **ימר שכה.** יהא מר:
דמנא. כנור: **מארגינא.** שם מקום:
קנאה. כעס מחמת זעיר שזערו.
קנאה הוא לשון שלדס ממעבר על
ריצו אל עו ריב אחרים כמו קנא קנאתי
(מלכים א יט) וכמו בקנאו את קנאתי
(במדבר כה): **עקס גינא.** שחול
ממנו ויורד לחייו לשערי מונומיו:
כלילא. היו עושין עטרות לחתנים
יש של זהב וכסף כזועות ומאזירות
גפפרית ומלח שקורין יי"ל ויש של
וורד והדס: **צפולמוס.** חיל שהעלה
אספסיונים קודם שגל טיטוס עליהם:
ועל האירוס. מפרש בפרק בתרא
דסוטה (ד' מט:): עבאל דחד פומא והוא
זוג המקשקש: **רצ חסדא.** תלמידו
של רצ הונא הוה ולא חסדא משני
בפניו וכי קס רצ הונא אמר ליה רצ
חסדא לריש גלותא קרא כתיב: **מה**
ענין כו'. והלא מנפת מזגדי כהונה
הוא: **האלנים מדרבנן.** אינו אסור
אלא מדרבנן וקרא בעטרה של מלך
מיירי שהיה מתנצח שמתלן הכהונה
ויגלה לדיקס בגולה: **וחסדאין מילך.**
חסדאין ונאליס דצדיק: **שלמים.**
מזומנמים והכי קאמר קרא חס
שלמים מזומנמין וכל שכן חס רביס:
וכן נגווו ועבר. הרי הן משולס
לעזרים כנהר על ידי גזיה שהגזיה
עוברת כך גזוז מהן לזדקה וירצו:
וענימין

טעמא כל שיש לו קנאה על חבירו ודומם שוכן עדי עד עושה לו דין א"ל
אלא מעתה צקלג ומדמנה וסנסנה הכי נמי א"ל אי הוה רב גביהא מבי
ארגינא הכא הוה אמר בה טעמא רב אחא מבי חזווא אמר בה הכי כל
מי שיש לו צעקת לגימא על חבירו ודומם שוכן עושה לו דין א"ל
ריש גלותא לרב הונא כלילא מנא לן דאסור א"ל מדרבנן דתנן יבפולמוס
של אספסיונים גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס אדהכי קם רב הונא
לאפנוי א"ל רב חסדא קרא כתיב 'כה אמר ה' אלהים חסר המצנפת
והרם העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבוה השפיל וכי מה ענין
מצנפת אצל עטרה אלא לומר לך בזמן שמצנפת בראש כ"ג עטרה
בראש כל אדם נסתלקה מצנפת מראש כ"ג נסתלקה עטרה מראש כל
אדם אדהכי אתא רב הונא אשכחניהו דהוי יתבי א"ל האלהים מדרבנן
אלא חסדא שמך וחסדאין מילך רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דהוה
גדיל כלילא לברתיה א"ל לא סבר לה מר חסר המצנפת והרם העטרה א"ל
דומיא דכ"ג בגברי אבל בנשי לא מאי זאת לא זאת דרש ר' עוירא
זימנין א"ל משמיה דרב אמי וזימנין א"ל משמיה דרב אסי בשעה שאמר
הקב"ה לישראל חסר המצנפת והרם העטרה אמרו מלאכי השרת לפני
הקב"ה רבש"ע זאת להן לישראל שהשפילו את הגבוה והגביהו את השפל
אמר להן לא זאת להן לישראל שהשפילו את הגבוה והגביהו את השפל
והעמידו צלם בהיכל דרש רב עוירא זימנין א"ל משמיה דרב אמי וזימנין
אמר לה משמיה דרב אסי מאי דכתיב 'כה אמר ה' אם שלמים וכן
רבים וכן נגווו ועבר וגו' אם רואה אדם שמוזנומיו מצומצמין יעשה מהן
צדקה וכ"ש כשהן מרובין מאי וכן נגווו ועבר תנא דבי ר' ישמעאל כל הגזוז
מנכסיו ועושה מהן צדקה ניצל מדינה של גיהנם משל לשתי רחילות שהיו
עוברות במים אחת גזוזה ואחת אינה גזוזה עברה ושאינה גזוזה לא עברה

ומפרש ריב"ז משום דלכנה הדיוט לא היה זקן והיתה גדולה קרויה מנגעת אצל של
מיהו אומר ר"י דלשכחן גלשון הגמרא דקרי נמי מנגעת לשל הדיוט בפרק כרשונה ציומא (דף כה:).
לדמר נטול מנגעת של

השתא בהמתן של צדיקים כו'. אמר ר"ת דלא פריך אללא
גבי מידי דלכילה * דנגאף הוא לדיקס שאוכל דבר אסור
ולכיה לא פריך גבי ר' ישמעאל שקרא והטעם בפרק קמח דשבת
(דף יב:). וגבי יהודה בן טבאי שהרג עד זומם (מגילה דף טז:)

ובההיא דפ"צ דכתובות (דף כח:)
דהעלו עצד לכהונה על פיו לא
גרים ליה ר"ת אע"פ שיש שם אכילת
אסור תרומה לאשמו ולבניו שהן
אסורין בתרומה מ"מ כיון שחכם
עלמו אין נכשל באכילת אסור אין
סביר להקשות ורצ ירמיה בר אבא
דאישתלי וטעיס קודם הדלה (פסחים
דף קו:). אע"ג דלדמר חס' (דף קה:).
דמיתמו באסכרה וצראש השנה
(דף כה:). נסים תבשילא דצבליא
לזומא רבא דמערבא א"ל אין דבר
מגונה כל כך אכילה של הימרא בשעת
האסור: **והוא יפ"ח חל"ם.**
דף קו: אע"ג דלדמר חס' (דף קטו:). דרש'
דוס צענין אחר גבי וידוס אהרן
(ויקרא י) אע"פ שהפיל לך חללים
אתה דוס: **השכם והערב**
ע"ה. דרש דוס כמו מדומי
חמס (שבת דף קמ:). אע"ג דלדמר
בצבא קמא (דף גז:). המוסר דינו
לשמים הוא נענש תחילה הא אמר
ה"מ דלית ליה דינא בחרעא א"י נמי
השכם עליהם לבית המדרש קאמר
לעסוק בתורה: **זמרא מנא לן דאסור.** פי'

בזמנא דאסור. פי'
המשפחות וכן משמע מדקאמר
ולישלח ליה מהכא כשיר לא ישמו
ובפרק בתרא דסוטה (דף מה:). מן
משצטלה סנהדרין בטל שיר צבית
המשפחות שנאמר כשיר לא ישמו
יין ואלוי להחמיר צינורא דההוא
צינורא (ד' טז:). דהוא קאליס דמין צומא
שמתענג צינורא ושיר של מנא
שיר כגון בשעת חופה שעושין לשמח
חמן וכלה: **עטרות חתנים.**
פירש בקונטרס עטרה מנא א"ל ואין
נראה דלדמר עלה צפ"צ דסוטה
(דף מט:). לא שנו אלא של ורד ושל
הדס אצל של קנים ושל חילת מותר
ואין דרך לעשות עטרה משל קנים
אלא עטרות שעושים כעין כיפה
וצראש כל אדם דקאמר לאו דווקא
צראש ממש אלא למעלה מראש וצמח
מדות (ספ"ג דף לו:). דתנן העטרות
שצחלות פירשו נמי הגאונים כעין
כיפות מוחצות שעושין צחלות
ולא הויא כלילא (ד' דההוא כההיא
דבמה אשה (שבת דף נט:). דקאמר
נפוק כמה כלילא כנהרדעא דווקא
לחתנים אסרו דומיא דעטרות
כלות דמפרש במוטה (דף מט:)
דהיא עיר של זהב וצבית כנה
אשה (דף נז:). אמר לא תכלא אשה
צעיר של זהב מכלל דבחול שרי
אלא דוקא חתנים וכלות אסרו
משום שמחה יתירה דלמרי' חס'תלי
נמי (ב"ב ס' ט:). זה אפר מקלה שצראש
חתנים: **בזמן שמצנפת בראש**
בהן גדול. דלדמה של כהן הדיוט
קרויה מנגעת דלמרי' (שמות כח)
ועשית להם אצניטס ומנגעות

והרם העטרה א"ל דומיא דכ"ג בבביר ואי קשיא והא תנן בשלחי פרק בתרא דסוטה (מט:). בפולמוס של טיטוס
גזרו על עטרות של כלה אלמא שתי גזירות היו בפולמוס הראשון של אספסיונים גזרו על עטרות של חתנים
ובפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה י"ל שאין פתרון עטרות הכלה כעטרות חתנים והכי
בפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה הוא של קנים ושל חלף ולוי אמר אף של קנים ושל חלף אסור וגבי
למר בר רב אשי דקא
גדיל כלילא לברתיה א"ל
לא סבר מר חסר המצנפת

הדי
והרם העטרה א"ל דומיא דכ"ג בבביר ואי קשיא והא תנן בשלחי פרק בתרא דסוטה (מט:). בפולמוס של טיטוס
גזרו על עטרות של כלה אלמא שתי גזירות היו בפולמוס הראשון של אספסיונים גזרו על עטרות של חתנים
ובפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה י"ל שאין פתרון עטרות הכלה כעטרות חתנים והכי
בפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה הוא של קנים ושל חלף ולוי אמר אף של קנים ושל חלף אסור וגבי
למר בר רב אשי דקא
גדיל כלילא לברתיה א"ל
לא סבר מר חסר המצנפת

עין משפט נר מצוה

בה א מיי פ"ח מהל'
חולין ומויק חל"ט
טע"ע חו"מ סי' שפח
פ"ה (ו'סעי' ט יצ):
בו ב א מיי פ"ה מהל'
תפנית ה' יד סמן
עשין מדי' ג טור ש"ע
א"ח סי' תקס סעיף ג
וירצו אלפס צביות פ"ה
דף כה: אלפס צביות שם סמן
ל:.

בו ד מיי שם הל'טו'
טע"ע שם פ"ה ד:

תורה אור השלם

- אמרי' אשמרה דרבי'
מחטא בלשונא אשמרה
לפי מחסום בעד רשע
לגדי' תחלים לט ב
דום לך והתחולל לו
אל תתיר במוצליח דרבו
באיש עשה ממוות:
תחלים לו
אל תשחמ ישראל
אל גיל בעמי' בי ינח
מעל אלהיה אהבה אתן
על כל גזרות יצחק:
הושע ט א
בשיר לא ישתן יין
ימר שקר לשותיו:
ישעיהו כד ט
דקדק דדימונה
ועדקדק: יחורשו טו כב
וצקלג ומדמנה
יחורשו טו לא
ד' בה אמר דגדי' ה' חסיר
המצנפת וקרי' העטרה
זאת לא זאת השפלה
הגבה והגבה השפלה
יחזקאל כא א
ד' בה אמר יי אים
שלמים וכן רבים וכן נגווו
ועבר ועצתך לא אעפר
נחום א יב
עוד:

פסקי ר"ד

שלח אמר בני אדם העומדים
אליהו בני אדם העומדים
עלי ויש כח בידי למוסרן
למלכות מהו. שרשט
וכתב לו אשמרה דרכי
מחטא בלשונא אשמרה
לפי מחסום בעד רשע
לגדי' אע"פ שרשע לגדי'
אשמרה לפי מחסום שלח
ליה קמצינן לי טובא ולא
מצינא למיקם בהו שלח
ליה דום לה' והתחולל
ליה דום לה' והוא יפילם
חללים חללים השכם
והערב לבית המדרש והן
כלין מאליתין א"ד יצחק
שחים כותבי' ג' אין כותבי'
במחנותא תנא ג' כותבי' ד'
אין כותבי'. פי' ג' תיבות
[כותבין] בלא שרשט
ארבע [אין] כותבין שלח
שרשט וכתב אמר
מנא לן דאסור פי' לשורר
לזומר בבית המשתאות
שרשט וכתב אל תשחמ
ישראל אל גיל בעמים פי'
שנא בפה לא שנא
ביד א"ל ויש גלותא לרב
הונא כלילא מנא לן דאסור
היו עושים לחתנים
עטרות של זהב ושל כסף
צבירות ומצויין בגפרית
ומכל שקורי' יי"ל א"ל
רב חסדא קרא כתיב כה
אמר ה' חסר המצנפת
והרם העטרה וגו' מה
ענין מצנפת אצל עטרה
אלא לומר לך בזמן
גדול עטרה בראש כהן
גדול עטרה בראש כל אדם
מצנפת מראש
כ"ג נסתלקה עטרה מראש
כל אדם: רבינא אשכחיה
למר בר רב אשי דקא
גדיל כלילא לברתיה א"ל
לא סבר מר חסר המצנפת

בפולמוס של טיטוס
גזרו על עטרות של כלה אלמא שתי גזירות היו בפולמוס הראשון של אספסיונים גזרו על עטרות של חתנים
ובפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה י"ל שאין פתרון עטרות הכלה כעטרות חתנים והכי
בפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה הוא של קנים ושל חלף ולוי אמר אף של קנים ושל חלף אסור וגבי
למר בר רב אשי דקא
גדיל כלילא לברתיה א"ל
לא סבר מר חסר המצנפת